

ἄρχονται ἀπὸ ἑνὸς μέλος ἤχου ἦτοι μακαμίου καὶ ἀναβαίνοντες ἢ καταβαίνοντες ἡμίσειαν φωνὴν ἢ μίαν ἢ καὶ πλείονα ἀποτελοῦσιν ἢ μίαν θέσιν ἢ ἕνα σχηματισμὸν, καὶ ὁδεύοντες διὰ τῶν οἰκείων μπερδέδων ἀπεργάζουσι μέλος ἐν τῶν εἰρημένων σοχπέδων καὶ πάλιν ἄλλοι ἄλλο μέλος, καὶ οὕτως ἐφεξῆς ποιοῦσι τὸ μέλος τῶν σοχπέδων διαφέρειν ἕτερον ἐτέρου. Τίνι δὲ τρόπῳ τοῦτο γίνεται ἡμεῖς οὐδαμῶς ἐξηγοῦμεν πλατύτερον, ἵνα μὴ ταυτολογώμεν καὶ δυσχέρειαν ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰσάγωμεν, ταῦτα δὲ ἐν τῷ διαγράμματι σεσημειῶται, καὶ σκεπτόμενος ταῦτα ἐπιμελῶς ὁ φιλομαθὴς μουσικὸς ῥαδίως δυνήσεται μαθεῖν ὅτι εἰς πᾶσαν βαθμίδα τοῦ διαγράμματος ἕκαστον μακάμι εὐρίσκεται γεγραμμένον μετὰ τοῦ ὁμοίου ἤχου· καὶ τὰ μὲν 12 κύρια μακάμια καὶ τὰ τέσσαρα τίζια εἰσὶ γεγραμμένα εἰς τὰς μεγαλειτέρας βαθμίδας, τὰ δὲ 13 νήμια ἦτοι οἱ κύριοι σοχπέδες εἰς τὰ μικρότερα, οἱ δὲ καταχρηστικοὶ σοχπέδες εἰσὶ γεγραμμένοι κατ' ὄνομα πλησίον ἕκαστου μακαμίου, ἐξ οὗ καὶ γίνονται· καὶ ὅσοι μὲν ἐξ αὐτῶν εἰσὶ γεγραμμένοι εἰς τὴν ἄνω γωνίαν τῆς βαθμίδος κατὰ τὸ μέρος τῶν ἀνιουσῶν φωνῶν, ἄρχονται ἐκ τῶν ἀνιουσῶν φωνῶν· ὅσοι δὲ εἰς τὴν κάτω γωνίαν τῆς βαθμίδος ἦτοι κατὰ τὸ μέρος τῶν κατιουσῶν φωνῶν, ἄρχονται ἐκ τῶν κατιουσῶν φωνῶν. Πρὸς τοῖς εἰρημένοις καὶ ταῦτα ὑμῖν λεκτέον, ὅτι οἱ Πέρσαι ἐν τῇ μουσικῇ αὐτῶν τέχνῃ ἐν τι ὀνομαστον καὶ περίφημον μεταχειρίζονται, ὃ παρὰ τοῖς ἡμετέροις μουσικοῖς καλεῖται χειρονομία, ἧς τὸ ὄνομα μόνον ἐν τοῖς μουσικοῖς βιβλίοις τῶν μεταγενεστέρων σώζεται, ἡ δὲ τέχνη οὔτε πρακτικῶς, οὔτε διδακτικῶς ἐδιδάχθη παρὰ τινος τῶν ἡμετέρων μουσικῶν, παρὰ Πέρσαις ὁμῶς καλεῖται οὐσούλι, ὅπερ ἄχρι τοῦ νῦν ἐνεργεῖται καὶ διδάσκειται παρ' αὐτοῖς εἰς τοὺς μετιόντας τὴν μουσικὴν αὐτῶν τέχνην. Εἰσὶ δὲ τούτου τρόποι γενικώτεροι 24, ἃ καὶ οὐσούλια πληθυντικῶς αὐτοὶ καλοῦσιν, οἱ δὲ μεταγενέστεροι καὶ ἄλλα τε παρὰ τούτοις προστιθέμενοι, νήμια εἴτε ἡμίση καλοῦσι. Ταῦτα πάντα 28 τὸν ἀριθμὸν κατ' αὐτοὺς γίνονται.

Ταῦτα οὐν ἱκανῶς δηλωθέντα πόσα τε καὶ ποῖά εἰσιν, ἐπομένως καὶ τὴν περὶ τούτων χρῆσιν χρὴ ὑμῖν διασαφῆσαι ἐν τρόπῳ ἕκαστον παρὰ τοῖς νῦν Πέρσαις σχηματίζεται καὶ ἐκφωνεῖται, ὡς ὁρᾶτε.

ΕΝ ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ

ΤΟΥ ΒΕΡΝΑΡΔΙΝΟΥ ΣΑΙΜΠΙΕΡΡΟΥ.

(Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε ἀριθμ. 12).

Μῆνός τις μετὰ ταῦτα, καθήμενος ὁ Σαιμπιέρρος πλησίον ἀνθοσκεποῦς τραπέζης ἀπήλαυε τῆς

γαλήνης τῶν τελευταίων τῆς ἡμέρας ὥρων, ὑπὸ τὰ δένδρα, ἃ ἐφύτευεν ἰδιοχείρως.

Ἀναγγέλλεται αὐτῷ ἡ ἐπίσκεψις ἀξιωματικοῦ.

« Ἀξιωματικός! Εἶναι ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον περιμένω ἀναμνηστικῶς, ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον δὲν ἐπανεῖδον ἀπὸ τριῶν μηνῶν· ἃς ἔλθῃ· συνοδεύσατέ τον ἕως ἐδῶ ».

Μεγίστη ἦν ἡ ἐκπληξίς τοῦ Βερναρδίνου Σαιμπιέρρου. Εἶχε μὲν ἐνώπιον αὐτοῦ τὴν μορφήν τοῦ ἀξιωματικοῦ ὃν περιέμενε, τὴν μέλαιναν καὶ λεῖαν αὐτοῦ κόμην, τοὺς μέλανας αὐτοῦ ὀφθαλμοὺς, τὸ ἀφρικανικόν του μέτωπον, τὴν μελαγχολίαν τοῦ εἰρωνικοῦ του στόματος, ἀλλ' ἐν τούτοις δὲν ἦτο ὁ αὐτὸς ἄνθρωπος. Δεκαετὴς τοῦλάχιστον διαφορὰ ὑπῆρχε μεταξὺ τῆς ἡλικίας τοῦ πρώτου καὶ τῆς τοῦ δευτέρου.

— Εἶμαι, κύριε, ὁ ἀδελφὸς ἀξιωματικοῦ τινος τοῦ στρατοῦ τῆς Ἰταλίας, ὅστις ἔλαβε τὴν τιμὴν νὰ φιλοξενηθῇ ὑφ' ὑμῶν πρό τινων μηνῶν.

— Τὸν ἐνθυμοῦμαι κάλλιστα, κύριε.

— Εἶμαι ὁ πρεσβύτερός του.

— Ἐπανήρχετο ἐκ τοῦ στρατοῦ.

— Ὡς ἐγώ.

— Μοὶ ἐνεπιστεύθη τὸ χειρόγραφον μυθιστορήματος, τὸ ὁποῖον εἶμαι ἕτοιμος νὰ σᾶς ἀποδώσω, παρακαλῶν ὑμᾶς νὰ τῷ εἴπητε πότον κατεθέλγηται ἐκ τῶν αἰσθημάτων αὐτοῦ πρὸς τὰ θαυμάσια τῆς φύσεως, καὶ ἰδίως ἐκ τῆς εὐγλώττου αὐτοῦ ἀγανακτήσεως κατὰ τῶν τυράννων καὶ τῶν φιλοδόξων. Εἶπατέ τῳ ἐπίσης ἐν ὀνόματί μου ὅτι τὸ ὕψος του ἔχει διακεκριμένα πλεονεκτήματα, πλούσια εἰς εἰκόνας καὶ μεταφοράς. . . .

— Ἀρχοῦν οἱ ἔπαινοι, κύριε, σᾶς παρακαλῶ· δὲν θὰ μοὶ ᾔναι πλέον συγκεχωρημένον νὰ σᾶς ὁμολογήσω ὅτι εἶμαι ὁ συγγραφεὺς τοῦ βιβλίου τούτου· ἀλλὰ μὴ τολμῶντος ἐμοῦ ὅπως σᾶς τὸ καθυποβάλω αὐτοπροσώπως, ὁ ἀδελφός μου ἔλαβε τοῦτο τὸ θάρρος, μεγίστην θεωρῶν εὐδαιμονίαν τὸ νὰ λάβῃ ἐπὶ ζωῆς του μίαν εὐκαιρίαν ὅπως φθάσῃ μέχρι ὑμῶν· θὰ μᾶς συγχωρήσητε βεβαίως τὸν δόλον.

Μετά τινος ἄλλους φιλοφρονητικοὺς λόγους ἀνταλλαχθέντας μεταξὺ τοῦ δημοκράτου ἀξιωματικοῦ καὶ τοῦ Βερναρδίνου, οὗτος δεικνύων αὐτῷ τὰς ἐπὶ τῆς τραπέζης του ἀνθοδέσμας, τῷ εἶπεν :

— Ἐσκεπτόμην περὶ τοῦ ἀδελφοῦ σας, κύριε, ὅτε ἦλθον νὰ σᾶς ἀναγγείλωσιν. Ὅτε πρὸ τριῶν μηνῶν με ἐπεσκέφθη, εἰργαζόμεν ἑνὶ τῶν ἀρμονίας τοῦ φωτός· ἀπὸ λόγου εἰς λόγον μοὶ εἶπεν ὅτι ἐν Ἰταλίᾳ ἐφηρμόζοντο εἰς τὰ ἄστρα τὰ προσφιλῆ ὀνόματα τῶν ποθουμένων ἀντικειμένων. Εὐρίσχω τὸ ἦθος ποιητικὸν καὶ δὲν ἐννοῶ πῶς τὰ ἄνθη ἔμειναν εἰσέτι

ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῆς ἀρχαίας ὀνοματολογίας. Μὲ τὴν μεγαλειτέραν ἀταραξίαν, βοτανολόγος τις ἐκκενοῦ ἐνώπιον ὑμῶν τοὺς σάκκους τοῦ πλήρεις διαφόρων σπόρων λέγων: «Τοῦτο εἶναι ὁ βασιλεὺς τῶν ἀνθέων, τοῦτο εἶναι ἡ βασίλισ τῶν ῥόδων». Τί δύναται τις νὰ περιμένῃ ἀπὸ ἐπιστήμην παραδεδομένην εἰς σπορολόγους; Δύνανται νὰ τὴν κάμωσι μισητὴν καὶ οὐδὲν πλέον.

— Ἀλλ' ὑμεῖς, κύριε, τὴν καθιστᾶτε ἀγαπητὴν, καὶ ἦδη αἱ τῆς Φύσεως Μελέται σας διέδωκαν τὴν κλίσιν αὐτῆς εἰς τὴν Εὐρώπην. Θεολγμένος ἐκ τῶν ἐπαγωγῶν μαθημάτων, ἃ ἐν τῇ συγγράμματί σας δίδετε περὶ αὐτῆς, ἐσύστησα βοτανικὸν τι ὥρολόγιον ἐν ἐπαύλει τινὶ τῆς Φλωρεντίας, ἐνθα διέμενον μετὰ τοῦ συντάγματός μου. Κατὰ πᾶσαν ὥραν τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτὸς εἶχαν ἐν ἄνθος, τὸ ὅποτον ἠνοίγετο· διότι τρελλαίνομαι διὰ τὰ ἄνθη, καὶ ἐννοῶ τὸν Ὀλλανδὸν, ὅστις δαπανᾷ τὴν περιουσίαν του ὅπως ἀγοράσῃ λείρια καὶ καταναλίσκει τὸν βίον του διὰ νέων χρωμάτων χρωματίζων αὐτά.

«Οἰκογένεια ἀπλῶν καρδιῶν, ἐσκέπτετο ὁ Βερναρδίνος ἀκούων τὸν ξένον του. Ὁ μὲν τῶν ἀδελφῶν λατρεύει τὰς τῶν ἄστρον μεγαλοπρεπείας, ὁ δὲ διέρχεται τὰς ὥρας τῆς σχολῆς αὐτοῦ καλλιεργῶν ἄνθη, ὅπως ἴδῃ ἀνοιγόμενον ἕκαστον αὐτῶν, καθ' ἑκάστην ὥραν τῆς ἡμέρας. Καὶ οἱ δύο οὗτοι ἀδελφοὶ εἶναι στρατιῶται, διότι ἡ ἐπανάστασις τοὺς περιεσπείρωσε· πιθανὸν ὁ πόλεμος νὰ τοὺς σκληρύνῃ διὰ τοῦ μόχθου καὶ τῆς κατάκτησις νὰ τοὺς ἀπονεκρώσῃ διὰ τῆς φιλοδοξίας».

— Ἐπειδὴ ἀγαπᾶτε εἰλικρινῶς τὰ ἄνθη, θέλετε, κύριε, νὰ σᾶς δείξω ἑκεῖνα, τὰ ὅποια καλλιεργῶ εἰς τὸ κηπάρδιόν μου; Ὡ! δὲν εἶναι βεβαίως τὰ ἄνθη τῆς κατακτήσεώς σας, τῆς γονίμου Ἰταλίας, ἀλλὰ τὰ ἐφύτρετα ὁ ἴδιος, καὶ ἡ εὐωδία των εἶναι εὐφρόσυνος εἰς τὸν γέροντα.

Ὁ φιλόσοφος στηριζόμενος ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ νέου φίλου του ἐξῆλθεν ὅπως τὸν ὁδηγήσῃ εἰς τὰς πρασιάς τῶν ἀνθέων αὐτοῦ.

Καὶ ὁ γέρον βαδίζων ἀπήγγειλε τοὺς στίχους τούτους:

Felix qui potuit rerum cognoscere causas
Atque metus omnes et inexorabile fatum
Subjecit pedibus, strepitumque Acherontis avari.

Ὁ ἀξιωματικὸς ἐξηκολούθησε βριᾶ τῇ φωνῇ: — Ναι εὐδαίμων ὁ σοφὸς, ὅστις εἰσδύει εἰς τὰ μυστήρια τῆς φύσεως, καὶ καταπατεῖ διὰ τῶν ποδῶν τὰς τοῦ κόσμου προλήψεις, καὶ — προσέθηκε συλλέγων λευκάνθεμον — ὅστις λατρεύει τοὺς τῶν ἀγρῶν θεοὺς καὶ βλέπει ἄνευ φθόνου τὴν ὑπατικὴν πομπὴν καὶ τὴν αἴγλην τοῦ διαδήματος.

— Ἄ! κύριε, ἀγαπᾶτε ἐπίσης τὸν Βεργίλιον εἶναι ποιητὴς μου, τὸ γνωρίζετε;

Καὶ ἀπὸ ἄνθους εἰς ἄνθος, ἀπὸ στίχου εἰς στίχον, ὁ στρατιώτης καὶ ὁ ποιητὴς ἀπήγγειλαν ὅλον σχεδὸν τὸ δεύτερον βιβλίον τῶν Γεωργικῶν περιπατοῦντες.

Ὁ Βερναρδίνος, ἐνθαρρυνόμενος ἐκ τῆς προσοχῆς τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ, τῷ ἔδειξε τοὺς βοτανικοὺς θησαυροὺς τῶν φυτοκομείων του, ὥρατα ἄνθη ἀραιοσχιδῆ ὡς διὰ ψαλίδος, ἀλλὰ δὲ ἔτοιμα ὅπως ἀποπτῶσιν ἀπὸ τοῦ ἄκρου τοῦ στελέχους, ἐν ᾧ αἰωροῦνται.

Ὁ δημοκράτης ἀξιωματικὸς, ζητήσας τὴν ἄδειαν νὰ λάβῃ ἄνθη τινὰ ὡς μαρτύριον τῆς ἐπισκέψεώς του, ἀπεχαιρέτισε τὸν Βερναρδίνον Σαιμπιέρρον.

— Ἐχετε παραγγελίας διὰ Παρισίους, κύριε;

— Φέρετε τὰς εὐχὰς μου εἰς τὴν τεθλιμμένην ἐκεῖνην πόλιν· φέρετε τὰς εἰλικρινεστάτας τῶν εὐχῶν μου διὰ τὴν ὁμόνοιαν, καὶ εἴθε νὰ εὐρεθῶσιν ἐκεῖ μετ' ὀλίγον ὀλιγώτεροι φιλόδοξοι καὶ πλειότεροι, ὡς ὑμεῖς, ἄνδρες.

— Τί ἐπιθυμεῖτε ἐκ Παρισίων; Θέλω νὰ ἔχω μίαν ἀφορμὴν διὰ νὰ παρυσιασθῶ ἐκ νέου εἰς τὸν οἶκόν σας.

— Κομίσάτέ μοι τὸν ἀδελφόν σας.

— Ὡς ἐπανέλθωμεν ὁμοῦ, ἀφ' οὗ μᾶς δίδετε τὴν ἄδειαν.

Καὶ ὁ ἀξιωματικὸς ἀνέβη εἰς τὴν πρὸ τῶν δρυφράκτων περιμένουσαν αὐτὸν ἀμαξάν.

Εἰπερχόμενος εἰς τὴν καλύβην του ὁ Βερναρδίνος ἐστάθη ἐπὶ τοῦ βήθρου ὅπως δῶ τελευταῖον βλέμμα, ὅπως σεβασμοῦ, θρησκείας καὶ ἔρωτος, εἰς τὸν πυρούμενον τῆς ἐσπέρας ὀρίζοντα.

«Ἐὰν πάντες οἱ δημοκράται ἦσαν ὡς οἱ δύο οὗτοι ἀδελφοί, Θεέ μου! ἡ δημοκρατία θὰ ἦτον οὐρανός, καὶ οὐδεὶς θὰ ἐπεθύμει πλέον νὰ ἀποθάνῃ».

Ὁ Βερναρδίνος εἶχε δίκαιον ν' ἀγαλλιᾶ, διότι εὔρε τὸ εἰδύλλιον ἐν τῇ διεφθαρμένῃ τοῦ κόσμου κοινωνίᾳ.

Παρήλθε χρόνος πολὺς καὶ ἐσπέραν τινὰ ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Βερναρδίνου φῶς ἀβλήχρδν ἔλαμπεν ἐπὶ φύλλων διασπαρμένων καὶ τῆς κεκυφίας καὶ ἀκινήτου κεφαλῆς γέροντος. Ὁ Βερναρδίνος εἰργάζετο κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν εἰς τὴν τελευταίαν διαίρεσιν τοῦ μεγάλου αὐτοῦ συγγράμματος, τῶν Ἀρμονικῶν τῆς Φύσεως· εὕρισκετο εἰς τὰς Ἀνωθροπίνας ἁρμονίας.

Αἰφνης ἡ πύλη τοῦ σπουδαστηρίου κρούεται· ἐγείρεται ὅπως ἀνοῖξῃ· ἀνοίγει καὶ νομίζει ὅτι δια-

κρίνει τὴν μορφήν ἐνδὸς τῶν δύο ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ τῆς Ἰταλίας. Ἐπειδὴ δὲ δὲν ἐπαναΐδεν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς ἐπισκέψεως ἣν ἑκάτερος αὐτῶν τῷ ἑκαμέ, δὲν διέκρινεν ἐξ ἀρχῆς εἴαν ὁ ἐνώπιον αὐτοῦ ἦν ὁ νεώτερος ἢ ὁ πρεσβύτερος. Ἐξετάζων ἐγγύτερον περιέπεσεν εἰς σύγχυσιν, διότι οὐδέτερος ἦν τούτων. Ὁ τρίτος οὗτος ἀξιωματικὸς τοῦ στρατοῦ τῆς Ἰταλίας, διότι ἔφερεν ἱματισμὸν σχεδὸν ὅμοιον πρὸς τὸν τῶν δύο ἄλλων, ἦν ἐπίσης, ὡς ἐκεῖνοι, ὠχρὸς, ἐπίσης σύννους, ἐπίσης μελαγχολικὸς, ὡς οἱ δύο ἀδελφοί, ὑπὸ τὴν μέλαιναν αὐτοῦ κόμην, ἴσως δὲ πρεσβύτερος τοῦ πρώτου καὶ νεώτερος τοῦ δευτέρου. Τὸ παράδοξον τῆς τριπλῆς ταύτης ὁμοιότητος ἐξέπληξε τὰ μέγιστα τὸν Βερναρδίνον, ὅστις προσεκάλεσε τὸν ξένον νὰ καθήσῃ.

Ὁ ἀξιωματικὸς εἶπεν ἀμέσως τῷ Βερναρδίνῳ ὅτι ἦν ἀδελφὸς τῶν δύο ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ τῆς Ἰταλίας, ἐλθόντων ἀλληλοδιαδόχως εἰς Ἐπὶ πόννην. Ἐνθαῤῥυνόμενος ἐκ τῆς εὐμενοῦς ὑποδεξιῶσεως, ἧς ἔτυχον, παρουσιάζετο καὶ αὐτὸς ὅπως ἀσπασθῇ τὸν φίλον τοῦ Ἰωάννου Ἰακώβου Ρουσσώ, τὸν μεγαλοπρεπῆ συγγραφέα τῶν Μελετῶν τῆς Φύσεως, ἐξαιτούμενος συγγνώμην διότι ἔφερεν εἰς τὸ ἀναχωρητήριον τοῦ σοφοῦ μόνον τὸν ἀπὸ τομον στρατιώτου θαυμασμόν.

Ὁ φιλόσοφος ἐθεώρητεν ἀκουσίως ἑαυτοῦ μετὰ πλείονος περισκέψεως τὸν τελευταῖον ἐκεῖνον τῶν τριῶν ἀδελφῶν ἢ τοὺς δύο ἄλλους, εἴτε κατὰ συνέπειαν τοῦ ἀκαταμαχῆτου ἀποτελέσματος τῆς ὑποχώρου φωνῆς καὶ τοῦ ἀπίστου αὐτοῦ βλέμματος, εἴτε διότι ἡ μεγάλη αὐτοῦ ὡς στρατηγοῦ φήμη καθίστα αὐτὸν ἀξίον πλείονος σεβασμοῦ.

Μεταξὺ τοῦ τρίτου τούτου ἀδελφοῦ καὶ τοῦ ποιητοῦ, δὲν ἐγένετο λόγος οὐδὲ περὶ ἀγρῶν, οὐδὲ περὶ ἀστέρων, οὐδὲ περὶ ἡλίου, οὐδὲ περὶ ὕδατος, οὐδὲ περὶ ἀνθέων. Ἡ συνδιάλεξις ὑπῆρξεν αὐστηρὰ, εἰ καὶ μὴ ἐστερημένῃ χάριτος· ὡμίλησαν περὶ τῆς ἀνθρωπότητος, τῆς φιλοσοφίας καὶ τῶν συμφορῶν τῆς ἐποχῆς· ὁ μὲν γέρων μετὰ τινος πικρίας καὶ πολλῆς ἐπεικειάς, ὁ δὲ νεανίας μετ' ἐλπίδων πολλῶν, ὡς αἱ κατακτήσεις αὐτοῦ. Ἐξέθηκε τὸ μέλλον μετὰ προφητικῆς ἐνταργείας, ἀποδεικνύων τὴν ἐξόντωσιν ὅλων τῶν κομμάτων τῶν μὲν παρὰ τῶν δὲ καὶ τὴν προσεχῆ ἐπ' ἀνόδον τῆς εἰρήνης.

— Εἴθε νὰ σᾶς ἐπακούσῃ ὁ Θεός! ἀνέκραξεν ὁ Βερναρδίνος.

— Ὁ Θεὸς, κύριε, ἐπακούει πάντοτε ἐκείνων, ὅσοι ἔχουσι στερεὰν θέλησιν.

Πολλὰ ἐκφραστικὰ σιωπαὶ ἐποιοῦν διαλείμματα εἰς τὸν διάλογον τοῦτον, ὅστις ἦτο μᾶλλον ἀντάλλαγμα ἰδεῶν ἢ λόγου. Μάτην ὁ Βερναρδίνος προσεπάθητε πολλάκις νὰ φέρῃ τὸν λόγον ἐπὶ τῶν

ἐκτραπειῶν τῆς Ἰταλίας ὅπως λάβῃ φυσικὴν ἀ-φορμὴν διὰ νὰ ἐπαινέσῃ τὸ θάρρος, τὸ ἀτρόμητον, τὴν σπανίαν νοημοσύνην τοῦ ξένου του· ἀλλ' οὗτος ἀπεμάκρυνε πάντοτε τὸ ἀντικείμενον τοῦτο καὶ ἐκ μετριοφροσύνης ἀναμφιδόλως καὶ ἐκ τῆς ἐξόχου εὐπρεπείας, ἧτις καθ' ἅπαντα αὐτοῦ τὸν βίον συνώδευε καὶ τὰς ἐλαχίστας του πράξεις. Τὸ λογικὸν αὐτοῦ τὸν ἐδίδαξεν ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων ὅτι ὁ ἀνὴρ τῶν πολέμων εἶναι φρούριον· ὁσάκις δὲν κεραινοβολεῖ, ὁρεῖται νὰ ᾔναι λίθινος. Ἐγνώριζεν ἄλλως τε ὅτι ἡ ψυχὴ τοῦ σοφοῦ θλίβεται ἐπευφημοῦσα τὸ ξίφος, καὶ ἂν εἰσέτι τοῦτο δὲν ἐξάγεται ἐκ τοῦ κολεοῦ ὅπως ὑπηρετήσῃ εἰς τὴν φιλοδοξίαν τῶν κατακτητῶν.

— Ἡ Ἰταλία μετ' ἐνθουσιασμοῦ ἀνακηρύττει τὸ ὄνομά σας.

— Ἐτύσθησα σχολὰς φιλοσοφίας, ἱστορίας καὶ ῥητορικῆς ἐν ταῖς πλείσταις τῶν κατακτηθεισῶν πόλεων.

— Τὸ Μοντενόττε θὰ ᾔναι πάντοτε μία τῶν ἐνδοξοτέρων νικῶν τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ.

— Ἐδωκα συντάξεις εἰς πάντας τοὺς σοφοὺς τῆς Βονωνίας, Φλωρεντίας καὶ Μεδιολάνων.

— Ὑπερέβητε τὴν φήμην τῶν ἀθανάτων τῆς ἀρχαιότητος στρατηγῶν.

— Ἐκάστοτε, ὁσάκις ἐκυρίευσα πόλιν τινὰ, ἡ πρώτη μου φροντίς ἦν νὰ διατάξω σέβας πρὸς τὰς γυναῖκας, τὰ μνημεῖα καὶ τὰς ἰδιωτικὰς ἰδιοκτησίας. Πρὶν ἢ θέσω φρουροὺς εἰς τὴν πόλιν μου, διέταξα πάντοτε ὅπως τεθῶσι φύλακες εἰς τὴν εἴσοδον τῶν ναῶν καὶ τῶν νοσοκομείων.

— Πρέπει νὰ ἔχητε ὥραϊα περὶ μέλλοντος ὄνειρα, ὧν τοιαύτης ἡλικίας.

— Ἀπεσύρην εἰς μικρόν τι δωμάτιον διὰ νὰ ἐξακολουθήσω ἄνευ περισπασμοῦ τὰς εὐνοουμένας μου μελέτας τῆς ἱστορίας καὶ τῶν μαθηματικῶν. . .

Ὁ Βερναρδίνος δὲν κατέσχε πλέον τὸν θαυμασμόν του διὰ τὴν ὥραϊαν ἐκείνην τῶν ἡθῶν ἀγνότητα, καὶ παύσας νὰ ἐπαινῇ ἀκουσίως τὰς στρατιωτικὰς ἐπιτυχίας τοῦ σπαρτιατικοῦ αὐτοῦ ξένου, ὡμίλησεν ἐν ἐκτάσει περὶ τῶν εὐγενῶν αὐτοῦ πλεονεκτημάτων ὡς νομοθέτου καὶ ἀνθρώπου. Ἐγένετο ἀμέσως μεταξὺ τῶν δύο ἐκείνων ψυχῶν ἐνωσις τοσαύτου τελείας, ὥστε ὁ Βερναρδίνος ἐνόμισεν ὅτι δὲν ἠδύνατο ν' ἀποδείξῃ κρεῖττον τὴν πρὸς τὸν ξένον αὐτοῦ ἐμπιστοσύνην, ἢ ἀναγινώσκων αὐτῷ σελίδας τινὰς τῶν Ἀνθρωπίνων αὐτοῦ ἁρμονιῶν, τελευταίου πίνακος τῶν Ἀρμονιῶν τῆς Φύσεως. Εἰς μὲν τὸν πρῶτον τῶν τριῶν ἀδελφῶν ἔδειξε τὸν οὐρανόν, εἰς δὲ τὸν ἄλλον τὰ ἄνθη, καὶ εἰς τὸν τελευταῖον, τὸν σπουδαιότερον, ἔδειξε τὰς σπουδαίας τοῦ βιβλίου αὐτοῦ σελίδας.

«Πόσηνεὐγνωμοσύνην ὀφείλω εἰς τὴν τύχην, ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν ὁ Βερναρδῖνος, διότι ἐγνώρισα κατὰ τὸ τέρμα τοῦ βίου μου τρεῖς ἄνδρας τοιούτους, οἷους οὐδέποτε ἐτόλμησα νὰ φαντασθῶ. Ὁ μὲν εἶναι ἄξιος νὰ ἐννοήσῃ τὸ γαλήνιον μεγαλεῖον τοῦ οὐρανίου κράτους, ὁ δὲ, εὐχίσθητος ὡς ὁ Ῥουσσὸς, οὗτος δὲ, σοφὸς ὡς ὁ Μάρκος Αὐρήλιος, σοφώτερος μάλιστα αὐτοῦ, διότι οὐδέποτε θὰ συγκατανεύσῃ νὰ γείνῃ αὐτοκράτωρ. Καὶ οἱ τρεῖς δὲ στρατιῶται!».

Δίδομεν πέρας εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν τριῶν ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ τῆς Ἰταλίας.

Ὁ πρῶτος ἀξιωματικὸς, ὁ ἀγαπῶν τὰ ἄστρα καὶ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, καὶ ὅστις δὲν ἦτο φιλόδοξος, ὑπῆρξε βραδύτερον Λουδοβῖκος Βοναπάρτης, βασιλεὺς τῆς Ὁλλανδίας.

Ὁ δεύτερος ἀξιωματικὸς, ὁ ὑπεραγαπῶν τὰ ἄνθη καὶ τὰ βοτανικὰ ὥρολόγια καὶ ὅστις δὲν ἦτο φιλόδοξος, ὑπῆρξε βραδύτερον Ἰωσήφ Βοναπάρτης, βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας καὶ τῆς Ἰνδικῆς.

Ὁ τρίτος ἀξιωματικὸς τῆς δημοκρατίας, ἀδελφὸς τῶν δύο ἄλλων, ὅστις ἐλάτρευε τὴν ἀνθρωπότητα, τὴν εἰρήνην καὶ τὴν φιλοσοφίαν, καὶ ὅστις δὲν ἦτο φιλόδοξος, ὑπῆρξε βραδύτερον Ναπολέον Βοναπάρτης, αὐτοκράτωρ τῶν Γάλλων καὶ βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας.

Τοῦτο τὸ εἰδύλλιον, ὅπερ ὁ Βερναρδῖνος Σαιμπιέρρος εὔρε· Δύο βασιλεῖς καὶ ἓνα αὐτοκράτορα!

ΠΟΛΙΟΡΚΙΑΙ ΚΩΝΣΤΑΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ.

Ἡ Κωνσταντινούπολις ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς ὀκτὼ καὶ εἴκοσι ὑπέστη πολιορκίας, ὧν ἡ πρώτη ἐγένετο τῷ 477 πρὸ Χριστοῦ, ὅτε ὁ Πausanίας μετὰ τὴν ἐν Πλαταιαῖς μάχην ἐβάρυνε κατὰ τοῦ Βυζαντίου. Μετ' αὐτὴν ὑπέστη τὰς ἐπομένους πολιορκίας, βαίνουσας μέχρι τῆς ἀλώσεως αὐτῆς. Τῷ 347 ὑπὸ τοῦ Λέοντος, στρατηγοῦ Φιλίππου τοῦ Μακεδόνα· τῷ 197 μετὰ Χριστὸν ὑπὸ τοῦ Σεπτίμου Σεβήρου· τῷ 313 ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Μαξιμου· τῷ 315 ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου· τῷ 626 ὑπὸ τοῦ Χοσρόη, βασιλέως τῆς Περσίας· τῷ αὐτῷ ἔτει ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Ἀβάρων· τῷ 656 ὑπὸ τοῦ Μωαβία, στρατηγοῦ τοῦ ἡγεμόνος Ἀράπ Ἀλῆ· τῷ 669 ὑπὸ τοῦ υἱοῦ τούτου Τεσαῖδ· τῷ 674 ὑπὸ τοῦ Σοφιαβενάφ· τῷ 719 ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν υἱῶν τοῦ χαλῖφου Μερβάν· τῷ 744 ὑπὸ τοῦ Σουλιμάν, υἱοῦ τοῦ χαλῖφου Ἀβδουλ Μελίχ· τῷ 794 ὑπὸ τοῦ Παγανού, βασιλέως τῶν Βουλγάρων· τῷ 786 ὑπὸ τοῦ Ἀρουν· Ἀλ-Ρασίδ, καὶ τῷ 798 ὑπὸ τοῦ Ἀβδουλ Χελέχ· τῷ 811 ὑπὸ τοῦ Ἡράμου, ἡγεμόνος τῶν Σλαύων· τῷ 886 ὑπὸ τῶν ῥώσων Βαρήγων,

διοικουμένων ὑπὸ τοῦ Ἀσκὸλδ καὶ Δίζ· τῷ 914 ὑπὸ τοῦ Συμεῶνος, βασιλέως τῶν Βουλγάρων· τῷ 1048 ὑπὸ τοῦ ἀντάρτου Τορνικίου· τῷ 1081 ὑπὸ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ· τῷ 1204 ὑπὸ τῶν Σταυροφόρων· τῷ 1261 ὑπὸ Μιχαήλ τοῦ Παλαιολόγου· τῷ 1396 καὶ 1402 ὑπὸ τοῦ Βαγιαζίτ· τῷ 1414 ὑπὸ τοῦ Μουσα, υἱοῦ τοῦ Βαγιαζίτ, τῷ 1442 ὑπὸ Μουράτ τοῦ Β', υἱοῦ Μωάμεθ τοῦ Α', καὶ τῷ 1453 ὑπὸ Μωάμεθ τοῦ Β', ὅστις καὶ ἐκυρίευσεν αὐτὴν τῇ 29 μαΐου τοῦ αὐτοῦ ἔτους.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ.

Γιγνομένων κατὰ τὸν παρελθόντα φεβρουάριον ἀνασκαφῶν παρὰ τὸ ναῖδιον τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ἐν Καλαμισίοις κατὰ τὴν Χαλκηδόνα, ἀνευρέθη τάφος πλακὶ ἐπικαλυπτόμενος τὴν δε φερύσῃ τὴν ἐπιγραφὴν ἐν μέτρῳ ἡρωελεγείῳ.

† Εὐτροπίου τάφος εἰμὶ περίφρονος· ἡ γὰρ ἀληθὲς οὐνομα τῆς ἀρετῆς εἶχεν ἀειδόμενον.

Ἄτροπε μοῖρα, ὦν τί τὸν εὐτροπον ἤρπασας ἄνδρα, ὃς φέρειν ἔξ μονάδας τρεῖς δ' ἐτέων δεκάδας·

Πέτρος δὲ γνωτὸς σταθερὴν πλάκα τὴν δε χαράξας στήσεν ἀποφθειμένῳ, τοῦτο γέρας παρέχων †

Ἡ θέσις, ἐνθα αἱ ἀνασκαφαὶ ἐγένοντο, ἦν κατὰ τοὺς Βυζαντινοὺς ὁ λιμὴν τῇ μὲν οὖς Εὐτροπίου, τοῦ περιφήμου εὐνούχου τοῦ αὐτοκράτορος Ἀρκαδίου, υἱοῦ Θεοδοσίου τοῦ Μεγάλου. Ὁ Εὐτρόπιος, ὃν πάντες γινώσκουσιν ἐκ τοῦ λαμπροῦ εἰς αὐτὸν λόγου τοῦ Χρυσοστόμου περὶ τῆς ματαιότητος τῶν ἀνθρωπίνων, ἴσχυσε τὰ μέγιστα ἐν τῇ αὐλῇ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐπὶ τοῦ ἀσθενοῦς Ἀρκαδίου. Καταβαλὼν τὸν Ῥουφῖνον τῷ 395 καὶ πικτοδύναμος γενόμενος, ἤγε καὶ ἔφερεν ἐπὶ τέσσαρα ἔτη τὸν Ἀρκαδίον καὶ τὸ Ῥωμαϊκὸν κράτος, ἕως οὗ τῷ 399 ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἐπικούρων Γότθων Γαῖνᾶς ἰσχύσας ἀπῆρτησε ῥητῶς παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος τὴν πτῶσιν τοῦ Εὐτροπίου, εἰς ἣν ἐνέδωκεν ὁ Ἀρκαδῖος. Ὁ ἱστορικὸς Ζώσιμος, ἀκμάσας τῷ 450, λέγει ὅτι ἐξωρίσθη εἰς Κύπρον, ἐκεῖθεν δὲ μετὰ πεμπτος γενόμενος ἀποσφάττεται εἰς Χαλκηδόνα (Ζωσίμ. ἱστορ. Βιβλ. ε', κεφ. 18). Ἐσφάγη λοιπὸν ἐν Χαλκηδόνι καὶ ἐτάφη πιθανώτατα ἐν τῷ μεγάρῳ αὐτοῦ παρὰ τὸν ὁμώνυμον αὐτῷ λιμένα, ἐνθα εὐρέθησαν ἀρτίως τὰ ὁστ' αὐτοῦ καλυπτόμενα ὑπὸ τῆς ἀνωτέρω ἐνεπιγράφου πλακὸς. Οὕτως ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἐπιγραφῆς κεχαραγμένης γράμμασι τῆς Ε' μ. Χ. ἑκατονταετηρίδος, ἀνακαλύπτεται νομίζομεν, μετὰ